

Umjetnička instalacija na temu Spiralne dinamike

Topolovec, Filip

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:928739>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-18**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Diplomski rad br. 5/MEDD/2019

Umjetnička instalacija na temu Spiralne dinamike

Filip Topolovec, 0578/336D

Koprivnica, rujan 2019. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za umjetničke studije

Diplomski rad br. 5/MEDD/2019

Umjetnička instalacija na temu *Spiralne dinamike*

Student

Filip Topolovec, 0578/336D

Mentor

Igor Kuduz, doc.art.

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za umjetničke studije

STUDIJ diplomski sveučilišni studij Medijski dizajn

PRISTUPNIK Filip Topolovec

MATIČNI BROJ 0578/336D

DATUM 13.07.2019.

KOLEGIJ Dizajn medijskih sustava

NASLOV RADA Umjetnička instalacija na temu Spiralne dinamike

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU Art installation on the topic of Spiral Dynamics

MENTOR Igor Kuduz

ZVANJE doc.art.

ČLANOVI POVJERENSTVA

1. doc.art. Andro Giunio, predsjednik
2. doc.art. Iva Matija Bitanga, član
3. doc.art. Igor Kuduz, mentor
4. doc.art. Niko Mihaljević, zamjenski član
5. _____

Zadatak diplomskog rada

BROJ 5/MEDD/2019

OPIS

Središnji je interes ovog diplomskog rada predstavljanje modela Spiralne dinamike u obliku umjetničke instalacije. Forma umjetničke instalacije omogućuje kombiniranje različitih artefakata (video projekcije, zvuk, izložbeni eksponati, promotivni materijali i sl.) u svrhu približavanja teme posjetitelju koju on čita i shvaća kao cjelinu. Spiralna dinamika je model iz područja razvojne psihologije koji prikazuje predvidivost procesa psihološke evolucije na individualnom i kolektivnom nivou.

U radu je potrebno:

- objasniti teorijsku pozadinu koncepta,
- opisati koncept umjetničke instalacije i navesti korištene objekte,
- opisati postupak digitalne pripreme video sadržaja,
- opisati prostorne i tehničke potrebe za postav instalacije,
- definirati promotivne materijale koji bi predstavljali umjetničku instalaciju.

ZADATAK URUČEN

17.7.2019.

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Sažetak

Cilj ovog diplomskog rada je predstavljanje koncepta umjetničke instalacije na temu Spiralne dinamike. U prvom dijelu rada iznesena je teorijska pozadina modela i instalacije kao umjetničke forme (5. poglavlje). Teorijska pozadina Spiralne dinamike objašnjava povijest nastanka modela (2. poglavlje), njegove karakteristike (3. poglavlje), te opisi svih 8 razina modela (4. poglavlje).

Praktični dio ovog rada zasniva se na opisu koncepta i detalja vezanih za realizaciju umjetničke instalacije kao što su postupak analize, segmentacije i digitalne pripreme video sadržaja, prostorne i tehničke potrebe za postav instalacije (6. poglavlje). S obzirom na to da rad ne pokriva ostvarenje instalacije već predstavlja korake za njezinu realizaciju, izrađena je 3D vizualizacija izložbenog prostora koja je prilagođena za gledanje u 360° pregledniku ili u virtualnoj stvarnosti. Za umjetničku instalaciju dizajniran je infoplakat kojem je svrha predstaviti posjetiteljima osnovne informacije o temi, konceptu i pristupu instalaciji (7. poglavlje).

Ključne riječi: Spiralna dinamika, umjetnička instalacija, vizualni identitet, 3D vizualizacija, infoplakat

Summary

The goal of this graduation thesis is to present the art installation on the topic of Spiral Dynamics. The first part of this work deals with the theoretical background of the model and art installation as an art form (Chapter 5). Theoretical background of Spiral Dynamics explains the history of model formation (Chapter 2), its characteristics (Chapter 3), and descriptions of all 8 model levels (Chapter 4).

The practical part of graduation thesis is based on explanation of concept and details such as the content analysis, segmentation and digital preparation of video content, spacial and technical needs related to the realization of the art installation (Chapter 6). Since the work does not cover the execution of the art installation but contains steps towards its realization, a 3D visualization has been made which can be viewed in a 360-degree online viewer or in virtual reality. In addition to the art installation, a infoposter was designed with the intent to provide visitors with basic information about the theme, concept, and approach to the installation (Chapter 7).

Keywords: Spiral Dynamics, art installation, visual identity, 3D visualization, infoposter

Popis korištenih kratica

SDi	(engl. Spiral dynamics integral) integralna Spiralna dinamika
AQAL	(engl. All Quadrants, All Lines) svi kvadranti, sve linije
SD	(engl. Spiral Dynamics) Spiralna dinamika
AIDA	(engl. Attention, Interest, Desire, Action) pažnja, interes, želja, akcija
MS	Microsoft
IoT	(engl. Internet of Things) Internet stvari
VR	(engl. Virtual Reality) virtualna stvarnost

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Nastanak modela Spiralne dinamike.....	2
2.1.	Clare W. Graves i „Teorija razina ljudskog postojanja“	2
2.2.	Daljnji razvoj modela – Don E. Beck, Christopher Cowan i Ken Wilber	3
2.3.	Memetika.....	4
3.	Karakteristike modela	6
3.1.	Sustav unutar ljudi, a ne tipovi ljudi	6
3.2.	„Ja“ i „Mi“ psihičko klatno	6
3.3.	Transformacijska dilema	6
3.4.	Koncept centara gravitacije	6
4.	Razine modela (sustav memova)	7
4.1.	Bež mem.....	7
4.2.	Ljubičasti mem	7
4.3.	Crveni mem	8
4.4.	Plavi mem.....	8
4.5.	Narančasti mem.....	9
4.6.	Zeleni mem.....	9
4.7.	Žuti mem	10
4.8.	Tirkizni mem	11
5.	Forma umjetničke instalacije	13
6.	Koncept umjetničke instalacije na temu Spiralne dinamike	14
6.1.	Postupak digitalne pripreme video sadržaja	16
6.1.1.	Analiza i segmentacija video sadržaja.....	16
6.1.2.	Video montaža	17
6.2.	Prostorne i tehničke potrebe za postav instalacije.....	20
6.2.1.	Prostorne potrebe.....	20
6.2.2.	Tehničke potrebe.....	20
6.2.3.	3D vizualizacija prostora.....	21
6.3.	Zvuk	22
7.	Vizualni identitet i infoplakat	23
8.	Zaključak.....	25
9.	Literatura.....	27
10.	Prilozi.....	31
10.1.	Tablice primjera po razinama.....	31
10.2.	CD	33

1. Uvod

Spiralna dinamika je model psihološke evolucije koji funkcionira na individualnom i kolektivnom nivou. Model prikazuje predvidivost procesa psihološke i socio-kulturalne evolucije. Istraživanja su se odvijala desetljećima na tisućama ispitanika, a započeo ih je američki profesor psihologije Clare W. Graves (1914. –1986.) 1952. godine. Uz njega, značajan doprinos istraživanju pridonijeli su Don Edward Beck i Christopher C. Cowan nadograđivši model memetikom koja je postala temelj današnjeg modela Spiralne dinamike (*detaljnije u sljedećem poglavlju Nastanak modela Spiralne dinamike*).

Tijekom povijesti čovječanstva svaki veliki društveni preokret izrodio je potpuno novi pogled na život – automatski, etnocentrični, egocentrični, apsolutistički, multiplistički, relativistički, sistematični i holistički. Drugim riječima, ljudsko razmišljanje evoluiralo u prepoznatljivim „paketima“ dok nastojimo držati korak s promjenjivim životnim uvjetima i svijetom koji postaje sve kompleksniji. Vrijednost Spiralne dinamike temelji se upravo na predvidivim procesima, obrascima i karakteristikama ljudske psihe koji su detaljnije objašnjeni u 4. poglavlju *Razine modela (sustav memova)*.

Iako model sadrži velik potencijal za individualni i društveni napredak primjena mu je skromna, a svjesnost javnosti o postojanju modela gotovo ne postoji. Svrha ovog diplomskog rada je predstaviti koncept umjetničke instalacije čiji će primarni cilj biti osvještavanje društva o postojanju modela.

Forma umjetničke instalacije omogućuje kombiniranje različitih artefakata (video projekcije, zvuk, izložbeni eksponati, promotivni materijali i sl.) u svrhu približavanja teme posjetiteljima koji ju čitaju i shvaćaju kao cjelinu. Ostvarenje umjetničke instalacije postiže se gledateljevom aktivacijom, odnosno neposrednom interakcijom s djelom kojemu se pristupa. Prema konceptu praktičnog dijela rada instalacija treba biti smještena u prostoriji s čim jednakim omjerom zidova, a sastojat će se od dvije video projekcije po zidu, tako za sva četiri zida, odnosno za svih osam razina (memova) Spiralne dinamike. Video projekcije su zapravo jednogminutne kompilacije raznih video isječaka stvarnih primjera koji opisuju dotičnu razinu zajedno s odabranim izložbenim eksponatima koji se nalaze unutar projekcijskog prostora. Rapidnom izmjenom isječaka projiciranih preko izložbenih eksponata gledatelju nije omogućeno tradicionalno konzumiranje sadržaja već je primoran interpretirati distorzirane momente na gotovo podsvjesnoj razini i po završetku samostalno shvatiti cjelinu. Zahtijevanje aktivnog angažmana važno je zbog dubljeg promišljanja i shvaćanja teme, te stvaranja odnosa između umjetničkog djela i gledatelja (*detaljnije u 6. Koncept umjetničke instalacije na temu Spiralne dinamike*).

2. Nastanak modela Spiralne dinamike

2.1. Clare W. Graves i „Teorija razina ljudskog postojanja“

1952. godine, Clare W. Graves započinje raditi na projektu nazvanom „Theory of Levels of Human Existence“ kako bi objasnio zašto su reakcije i motivacije ljudi tako različite. Gravesov pravi doprinos bio je njegov fokus na prikupljanju podataka i njihovoj primjeni; njegov sustav nije bio samo teoretski, već se temeljio na više od trideset godina bliskog promatranja subjekata. (1) Primarni subjekti bili su njegovi studenti kojima bi davao zadatak da pismeno opišu psihološki zrelu osobu, npr. kako ona razmišlja, kako gleda na svijet, kakve su joj vrijednosti u različitim životnim okolnostima i sl. Ispitanici su u tom slučaju mogli jedino odgovoriti iz osobnog stajališta, odnosno opisivali bi sebe. Tako je saznao da oko 60% odgovora spada pod nekoliko jasno opredjeljivih kategorija, dok je ostalih 40% bilo mješovito, ali svejedno 50% njihovog sadržaja je i dalje pripadalo nekoj od glavnih kategorija. Ponavljanjem istog procesa tijekom nekoliko godina shvatio je da se odgovori mijenjaju po specifičnom i predvidivom obrascu. (2) “

1974. godine Graves objavljuje sustav sačinjen od 8 razina razmišljanja koji se sastojao od 2 niza; 6 razina u prvom nizu (egzistencijalne razine) i 2 razine u drugom nizu (razine bivstva). (1) Sam Graves bio je inspiriran radom Abrahama Maslowa i njegovom hijerarhijom ljudskih potreba, posebice samoostvarenjem koje se nalazi na vrhu piramide. Hijerarhija ljudskih potreba je model od 5 razina koji koristi piramidalnu strukturu na čijem se dnu nalaze osnovne fiziološke potrebe, zatim sigurnost, ljubav i pripadanje, poštovanje i na vrhu samoostvarenje. (3) Maslow i Graves su 8 godina raspravljali oko Gravesovog modela, nakon čega ga je i sam Maslow prihvatio zahvaljujući zapažanjima ljudi koji su dostigli najvišu razinu u Maslowovom sustavu (samoostvarenje) i sugerirali da njihovo stanje nije vrhunac razvoja, te da su mogući viši oblici funkcioniranja od njihovog. (1) Spiralna struktura Gravesovog modela ima otvoren kraj čime je pogodna za definiranje novih razina razmišljanja što je i sam Graves predložio pretpostavkom postojanja 9. „koraljne“ razine (tzv. „mystery meme“) kojoj još ne možemo definirati karakteristike jer premalo ljudi pokazuje znakove postizanja te razine razvoja.

„Pshihologija zrelog čovjeka je razvijajući, oscilirajući, spiralni proces obilježen progresivnim podređivanjem starijih, nižih redova sustava ponašanja ka novijim sustavima višeg reda, kako se čovjekovi egzistencijalni problemi mijenjaju.“ (Clare W. Graves, 1974.) (4) (5)

2.2. Daljnji razvoj modela – Don E. Beck, Christopher Cowan i Ken Wilber

Kako Graves zbog bolesti nije uspio dovršiti svoje djelo, njegova otkrića nadogradila su dvojica studenata i sljedbenika Don Edward Beck i Christopher Cowan koji su zaslužni za naziv i model Spiralne dinamike kakav danas poznajemo. (2) (4) Gravesa su upoznali 1975. te zajedno surađivali sve do njegove smrti 1986. godine. Deset godina nakon njegove smrti 1996. izdali su knjigu *Spiral Dynamics: Mastering Values, Leadership and Change* u kojoj su predstavili nadograđeni model, sustav boja i terminologiju iz područja memetike koju su preuzeli iz rada *Sebični gen* (engl. *The Selfish Gene*), britanskog biologa Richarda Dawkinsa.

Nadogradnjom modela omogućili su praćenje evolucijskog razvoja skupina. Djelo Clare Gravesa je tako prošireno s individualnog na kolektivni nivo što je rezultiralo mnogo bogatijim tumačenjem Spiralne dinamike i otvorilo vrata brojnim novim potencijalnim primjenama. (5) Najznačajniju primjenu Spiralne dinamike Beck i Cowan postigli su u razdoblju od 1981. – 1988. godine pomažući Nelsonu Mandeli da promijeni kolektivnu svijest Južne Afrike i dovede mirni kraj apartheidu. Upravo je taj događaj prikazan u dugometražnom igranom filmu *Invictus* (2009.) redatelja Clint Eastwooda. Mandela je osmislio strategiju korištenja ragbija kako bi nadvladao rasnu i klasnu identifikaciju te ujedinio zemlju. U pozadini te ideje zapravo je korištena Spiralna dinamika, ne zbog promjene sustava vrijednosti, već zbog isticanja i fokusa na sustav vrijednosti koji je već bio prisutan kod ljudi. (6)

Beck i Cowan 1999. godine prekidaju partnerski odnos zbog neslaganja oko budućeg statusa Spiralne dinamike. Cowan je odlučio zaštititi i registrirati naziv Spiralne dinamike, dok je Beck želio status Spiralne dinamike ostaviti otvorenim javnosti za daljnji akademski razvoj. Cowan je nakon raskola odnosa udružio snage s poslovnom administratoricom Natashom Todorovich te osnovao poduzeće za savjetovanje NVC Consulting.

Beck je podijelio razvoj Spiralne dinamike u tri faze: 1) Gravesova tehnologija (1975. – 1995.); 2) pravilna Spiralna dinamika (1996. –2001.); i integralna Spiralna dinamika, ili SDi (2002 – danas). Kod stvaranja integralne Spiralne dinamike na Becka je utjecao rad Ichaka Adizesa, Jordana Petersona i primarno Kena Wilbera čija je knjiga *A Theory of Everything* (2002.) dodatno proširila model s kvadrantima i linijama razvoja. Upravo je spoj SD (Spiral Dynamics) i AQAL (All Quadrants/All Levels/All Lines) modela omogućio još dublju primjenu integralne Spiralne dinamike na osobnim, organizacijskim i društvenim razinama. (7) Ubrzo su se javile nove tenzije između Becka i Wilbera zbog Wilberove tendencije duhovnom pristupu modelu i manjku interesa za daljnja znanstvena istraživanja. Na posljetku su se razdvojili, Beck 2004. osniva *Center for Human Emergence*, a Wilber *Integral Spiritual Center* 2005. godine., čime je model dodatno disperziran i marginaliziran.

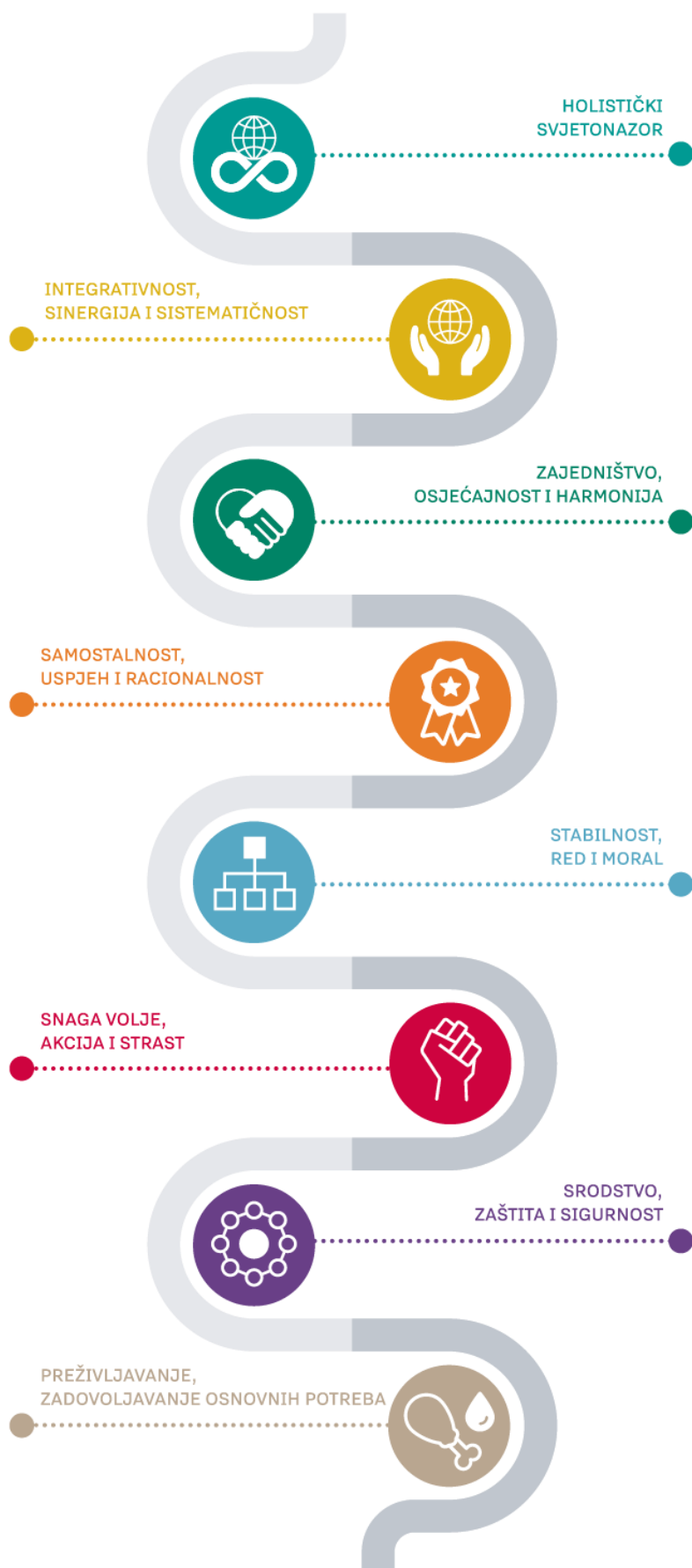
2.3. Memetika

Mem (engl. meme) označava ideju, ponašanje ili stil koji se širi od osobe do osobe unutar neke kulture. Mem djeluje kao jedinica za prijenos kulturnih ideja, simbola ili praksa koji se mogu prenositi od jednog do drugog uma pisanjem, govorom, gestama, ritualima ili drugim imitabilnim fenomenima. (8) (9) Riječ mem osmislio je britanski evolucijski biolog Richard Dawkins u knjizi *Sebični Gen* (1976.) kao koncept za raspravu o evolucijskim principima u objašnjavanju širenja ideja i kulturnih fenomena. (8) Mem je modeliran prema riječi gen, a dolazi od riječi mimem (starogrčki mīmēma, "imitirana, oponašana stvar"). Polje istraživanja nazvano memetika nastalo je 1990-ih radi istraživanja koncepata i prijenosa memâ u pojmovima evolucijskog modela.

Ono što biokemijski gen predstavlja za stanični DNK, to mem unutar Spiralne dinamike predstavlja za našu psiho-socijalnu i organizacijsku „DNK“ strukturu. Mem odražava određeni pogled na svijet, sustav vrijednosti, razinu psihološkog postojanja, strukturu vjerovanja, organizacijskih principa, način razmišljanja ili prilagođavanja različitim okolnostima. Holistički gledano mem je centralna inteligencija unutar koje je formiran obrazac ljudskog ponašanja. Važno je napomenuti da svaki mem može biti manifestiran u „zdravoj“ ili „nezdravnoj“ formi, ovisno o promijenjivim životnim uvjetima (vremensko razdoblje, geografska lokacija, egzistencijalni problemi i društvene okolnosti). (5) (4)

Kolornu shemu uz sustav memova prvi je počeo koristiti Christopher Cowan u svojim prezentacijama za lakše razlikovanje razina psihološkog razvoja. Iza boja postoje određene metafore, ali nema važnijih metafizičkih značajki što ponekad ide na štetu modelu tijekom rasprava o tranzicijskim stanjima zbog nedostatka logične povezanosti između boja. (4) Bež je odabran jer asocira na travnjake savane, ljubičasta jer je kraljevska boja plemenskih poglavara i monarha, crvena je vruća, emocionalna s „vatrom u očima“, plava je boja neba, raja, nečeg većeg od nas, narančasta zrači energijom čelika u industrijskoj peći, zelena se odnosi na zelenu politiku, prirodu i ekološku svijest, žuta na solarnu snagu i alternativne tehnologije, tirkizna na fluidnost oceana i Zemlju gledanu iz svemira te na poslijetku koraljna koja asocira na život u dubini mora.

Prvih šest memova čini niz „stare paradigme“, niz se sastoji od područja poslovanja, menadžmenta, edukacije i zajednice. Posljednja dva mema konstituiraju „novu paradigmu“. Žuti mem je fleksibilan, integrativan i baziran na znanju u strukturi i procesima. Tirkizni mem je holistički i globalni u svojoj strukturi dok je u procesima tečan i multidimenzionalan. (5) Detaljniji pregled razina razvoja nastavlja se u 4. poglavlju „*Razine modela (sustav memova)*“.

Slika 1. Grafički prikaz ključnih karakteristika razina modela

3. Karakteristike modela

U ovom poglavlju istaknute su samo neke od karakteristika modela koje su potrebne za bolje shvaćanje idućeg poglavlja o razinama Spiralne dinamike. Detaljnije o karakteristikama moguće je pročitati u knjizi *Spiral Dynamics: Mastering Values, Leadership and Change*, Beck i Cowan.

3.1. Sustav unutar ljudi, a ne tipovi ljudi

Iznimno je važno za napomenuti da model ne predstavlja tipove ljudi već sustav psiholoških karakteristika unutar ljudi koje su dobivene dugogodišnjim empirijskim istraživanjima. Svaki čovjek bez mentalne retardacije posjeduje potencijal za razvoj vlastite psihe u bilo kojem smjeru, ovisno o specifičnim životnim okolnostima u kojima se nalazi. (2) Stoga ne postoje „dobra“ i „loša“ razina jer svaka ima jedinstvenu ulogu u razvoju ljudske psihe.

3.2. „Ja“ i „Mi“ psihičko klatno

Zanimljiva karakteristika ljudske psihe jest da se tijekom razvoja kroz razine Spiralne dinamike fokus naizmjenično prebacuje s individualizma na kolektiv i obratno. (10) Baš kao klatno, kada psiha dostigne krajnju točku smjera kretnje generira nove životne uvjete koji su adresirani rješenjima na suprotnoj strani. Ako previše „ja“ počne stvarati probleme u životu pojedinca, tada će neki oblik „nas“ biti potreban kako bi se vratio balans. (5) Ovaj fenomen se unutar konteksta pojedinih memova pojavljuje u idućem poglavlju *Razine modela (sustav memova)*.

3.3. Transformacijska dilema

Kod svake razine Spiralne dinamike postoji tzv. transformacijska dilema koja predstavlja ključne probleme unutar trenutne paradigme koji trebaju biti riješeni kako bi se dogodio prijelaz na iduću razinu. (11)

3.4. Koncept centara gravitacije

Ljudi, organizacije i društva nisu u potpunosti vezani za samo jednu razvojnu razinu. Ljudska psiha je kompleksni skup elemenata iz različitih razina. Stoga kada govorimo o npr. plavoj razini psihološkog razvoja podrazumijevamo da je plava razina centar gravitacije (npr. 50% karakteristika), što ne isključuje postojanje i utjecaj karakteristika ostalih razina (npr. 25% crvene i 25% narančaste). (10) (5)

4. Razine modela (sustav memova)

Napomene:

1. Ovaj rad nije namijenjen kao referentno sredstvo za osuđivanje pojedinih razina i drugih ljudi.
2. Ovo poglavlje i MS Excel tablica s primjerima (Prilog 1.) su primarni izvori informacija o karakteristikama razina Spiralne dinamike koji su se koristili kod selekcije video sadržaja za potrebe umjetničke instalacije.

4.1. Bež mem

Bež mem nastaje na mikro nivou po biološkom rođenju čovjeka, ali i povijesnom nastanku čovjeka kao vrste gledano na makro nivou. Povijesni nastanak dogodio se prije otprilike 100.000 godina kada je Homo Sapiens *survivalus* spoznao da smo ljudska bića, a ne samo životinje.

Ovo je faza niske razine svijesti s **fokusom na individualno preživljavanje i zadovoljavanje osnovnih fizioloških potreba**. Neki od primjera na mikro nivou za koje važi bež mem su novorođenčad i bebe do treće godine života, psihički bolesne i senilne osobe te tzv. „djeca divljine“ (engl. feral children) koja su odrasla bez ljudskog kontakta, najčešće u životinjskim zajednicama. (2) (5)

Nakon što bež zadovolji osnovne fiziološke potrebe počinju se formirati nove neurološke poveznice u mozgu koje stvaraju svijesnost o jastvu kojim se diferencira od drugih ljudi, objekata, vegetacije i životinja. Promatranjem svijeta oko sebe bež počinje povezivati uzrok i posljedicu, a sve ostalo pripisuje magiji. (5)

4.2. Ljubičasti mem

Ljubičasti mem predstavlja začecje kolektivnih memova jer je prvi koji se **fokusira na zajednicu** u obliku obitelji, plemena i klanova. Nastao je prije otprilike 50.000 godina kada je Homo Sapiens *mysticus* počeo formirati plemena, baviti se magijom, mistikom, raznim duhovnim ritualima i sl.

Neke od karakteristika ljubičastog mema su animalistička psiha, vjerovanje u mistične duhovne entitete, viđenje svijeta kao misterioznog mjesta, iskazivanje poštovanja prema starješinama, klanu i plemenu, očuvanje svetih mjesta, objekata i rituala, formiranje zajednica zbog sigurnosti i življenje u harmoniji s prirodnim silama. Primjeri ovakvih plemena postoje još danas u Africi i Amazoni. (2) (5) Na mikro nivou, ovaj period prolaze djeca u dobi između 3. – 6. godine kada se počinju identificirati kao članovi obitelji.

Nakon što ljubičasti mem zadovolji potrebe sigurnosti i pripadnosti počinje prikupljati energiju i resurse za prelazak na iduću razinu. Tranzicija je najčešće potaknuta potrebom pojedinca za autonomijom kojom se stvara anarhija unutar zajednice. (5)

4.3. Crveni mem

Homo Sapiens *exploiticus* nastaje prije otprilike 10.000 godina iz potrebe za **izražavanjem individualnosti**. Crveni mem je egocentričan, dominantan, borben, impulzivan, izražava vlastite kvalitete, traži moć i respekt, eksploatira, započinje sukob u slučaju suprotstavljanja i ne brine o posljedicama. Na makro nivou to su zemlje poput Sjeverne Koreje, Haitija, Liberije i Somalije. Na mikro nivou crveni mem se pojavljuje kao vojskovođa, diktator, osvajač, a u današnje vrijeme prevarant, kriminalac ili vođa bande. Također, ovaj mem karakterističan je za adolescentsku, buntovnu dob gdje nerjetko dolazi do svađa, fizičkih sukoba i pretjerane osjetljivosti ega. (2) (5)

Impulzivnost i trenutna gratifikacija su iznimno štetni za crveni mem i zajednicu u kojoj se nalazi te nisu dugoročno održivi. (10) Kako bi crveni mem opet došao u balans potrebne su mu disciplina, svrha, sigurnost i podrška zajednice. (11)

4.4. Plavi mem

Plavi mem nastaje prije otprilike 5.000 godina kada Homo Sapiens *absoluticus* definira granice i pravila u svrhu stvaranja reda u kaotičnom i anarhijskom okruženju. To je razdoblje nastanka civilizacija, formiranja institucija, religija i tradicije. **Fokus je ponovo na zajednici**, ali mnogo većoj i naprednijoj od plemenske ljubičaste.

Karakteriziraju ga apsolutističko i konformističko razmišljanje, požrtvovnost, razdioba dobra i zla, vjerovanje u apsolutnu istinu i spasenje, jednu religiju i jednog Boga, u objektivno postojanje religijskih entiteta, konzervatizam, patrijarhalizam i strogu hijerarhijsku društveno-organizacijsku strukturu i birokraciju. (10) (5) Viđenje svijeta je simplističko s jasnim podjelama i kategorijama. Rutina i poštivanje pravila koriste se za izbjegavanje egzistencijalne strepnje i minimiziranje nesigurnosti. (2) Glavna negativna karakteristika je pojavljivanje kulturnog monizma u kojem se jedino vlastita kultura, religija i tradicija smatraju važećim, čak superiornim, a druge se obezvrjeđuju i vide kao prijetnja. (10)

Lekcija ove razine je da crno-bijelo razmišljanje ne funkcionira u svijetu sivih tonova. Tranzicijsku dilemu plavog mema moguće je razriješiti uviđanjem i prihvaćanjem kulturne raznolikosti. Druge kulture su drugačije, ali ne nužno inferiorne. Život je sadržajniji nego što je plavi mem spreman sebi priznati. (2) (10)

4.5. Narančasti mem

Homo Sapiens *materialensis* pojavljuje se prije otprilike 1.000 godina i označava početak narančastog, **individualističkog** mema. (5) Narančasti mem donosi ekonomiju, znanost, tehnologiju, poduzetništvo, srednju klasu, utilitarnost, kulturu mediokriteta, medije i razne oblike zabave. Karakteristike narančastog mema su autonomija, uspjeh, osobni interes, materijalizam, ambicioznost i komfor. Takva psiha je pokretač napretka u svijetu. Također spada u egocentričnu fazu, međutim bez upotrebe fizičkog nasilja kao kod crvenog mema.

Negativni oblici ponašanja narančastog mema su manipulacija, korupcija, eksploatacija, nemar i sebičnost. Transformacijska dilema odnosi se na hipotezu da materijalizam ne donosi sreću. Osim toga, sad kada imamo veliku civilizaciju izgrađenu u plavoj razini i razvijenu ekonomiju narančaste, dolazi do eksploatacije resursa i stvaranja raznih ekoloških, političkih i društvenih problema što dugoročno nije održivo. (2) (10) (5)

4.6. Zeleni mem

Homo Sapiens *humanisticus* počinje obilježavati novo razdoblje naše vrste prije otprilike 150 godina ističući važnost ljudskih prava. (5) Ideja o ljudskim pravima razvila se pod utjecajem prosvjetiteljskih filozofa 18-tog stoljeća u školama prirodnog prava. (12) Najznačajniji proboj zelenog mema događa se 1960-tih godina u San Franciscu s *Hippy* pokretom, te se ubrzo širi na ostatak Amerike i Europu. Zeleni mem spoznaje da plitki materijalizam ne donosi sreću, te postaje svjestan posljedica loše ekonomije i politike. **Fokus se prebacuje na međuljudske odnose i zajednicu**, a drugi više ne predstavljaju konkurenciju već potencijal za kolaboraciju. (2) Zeleni mem razmišlja relativistički, traži zajedništvo, harmoniju i prihvaćanje, ekološki je osviješten, cijeni raznolikosti, razvija razumijevanje za ljude, druge kulture i prirodu. Prioritet su povezivanje s ljudima, ljubav i mir. Negativni oblik zelene razine pojavljuje se u pretjeranom idealizmu koji nastaje kao reakcija na materijalizam narančastog mema – briga i dijeljenje ne mogu riješiti svjetske probleme bez konkretnih rješenja. Drugi ključni problem je duhovnost koja se nerijetko koristi za izbjegavanje svakodnevnih životnih izazova. Navedeni problemi su ujedno i transformacijska dilema zelenog mema nakon kojeg počinje prijelaz na 7. razinu koja je početak novog niza. Sa zelenom se razinom završava niz egzistencijalnih razina i počinje novi niz razina bivstva koje konstituiraju „novu paradigmu“ ljudske psihe. Clare Graves je smatrao da od 7. razine počinje razdoblje nove ere čovječanstva u kojoj čovjek ponovno uči, ali s novim pristupom, oslobođen ega, idealizma, praznovjerja i dogmi.

4.7. Žuti mem

Prva razina u fazi bivstva i prva koja je svjesna postojanja svih prijašnjih razina, ali je također svjesna da nije najviša, te da postoji još prostora za napredak. Nastala tek prije 50-tak godina, razina Homo Sapiens *integratusa* obuhvaća tek 1% ukupnog svjetskog stanovništva. Temelji žutog mema su sistemsko razmišljanje i integracija. (5) (10) Sistemsko razmišljanje je pristup rješavanju problema koji kombinira holističko i redukcionističko razmišljanje. To znači da se u obzir uzima šira slika nekog problema, ali i njegovih dijelova kako bi se smanjio i izbjegao potencijalni razvoj neželjenih posljedica. (13) Integracija se odnosi na povezivanje karakteristika svih memova 1. razine u funkcionalnu cjelinu.

Žuti mem je fokusiran na funkcionalnost, kompetenciju, fleksibilnost, spontanost, prihvaća neizbježnosti, otkriva osobnu slobodu bez nanošenja štete drugima, proširuje konceptualni prostor, prihvaća paradoks i različite perspektive, doživljava multidimenzionalnu punoću života i zahtjeva integrativne i otvorene sustave. (5) (2) Za žuti mem ne postoji apsolutna istina, sve je gledano kroz različite perspektive i traži se međusobna povezanost. Ekologija na globalnom nivou nastaje iz žute psihe. Žuta polaže značaj na kompetentnost i pristupa rješavanju problema tako što najprije stekne znanje o svim aspektima problema, uvažava druge i sposobna je prilagoditi svjetonazor razini pojedinca, grupe ili zajednice, što je izuzetna odlika otvorenog uma. (2) (5) (10)

Unutar individualističkog svjetonazora žuta je osjetljiva na razlike, jedinstvenost, ljude na različitim razinama i dijelove ovog i onog. Uči o neizbježnim razlikama, stječe mnogo znanja i informacija o podrijetlu tih razlika, karakteristikama i konturama, te stvara poveznice između njih i dolazi do sustavnih rješenja. Transformacijska dilema pojavljuje se shvaćanjem da na sva pitanja nije moguće dobiti odgovor integracijskim planom i izradom kompleksnih modela, bez obzira koliko činjenica i perspektiva uzeli u obzir. (5) Duhovnost se počinje vraćati među astrofizičare, napredne mislioce, filozofe i matematičare. Nemogućnost rješavanja kompleksnih problema rezultira pojačanim poštovanjem više holističke mudrosti, pitanja „što?“ i „kako?“ zamjenjuju „zašto?“ i „tko?“. Ako je svemir nastao velikim praskom, možda je postojala svijest koja je upravljala pritiskom klipa koji ga je pokrenuo? (5) Odgovor će možda spoznajno biti otkriven na idućoj razini koja prema Maslowljevoj hijerarhiji ljudskih potreba spada u transcendaciju ili samonadilaženje koju je Maslow dodao u hijerarhiju ljudskih potreba pred samu svoju smrt, a velik utjecaj na njega imao je rad Clare Gravesa i tirkizna, 8. razina Spiralne dinamike.

4.8. Tirkizni mem

Druga razina u fazi bivstva **koja se ponovo fokusira na kolektiv**, ali na razini čitavog svijeta. Tirkizni mem je prema današnjim saznanjima najnapredniji oblik ljudske psihe (*Homo Sapiens holisticus*) na kojem se nalazi samo 0,1% ukupne ljudske populacije. (5) Ovo je holistička razina u kojoj dolazi do sinergije racionalnog, intuitivnog i emocionalnog. (2) Tirkizna je utjelovljenje istinske duhovnosti u kojoj nema osuđivanja niti dogmi. (10)

Karakteristike tirkiznog mema su suosjećajnost, holističko razmišljanje i globalna perspektiva koja se pretvara u akciju na korist čitave Spirale. Također brine o životu i harmoniji svih živih bića, dio je veće, jezgrovite, duhovne cjeline, podržava minimalistički način života (manje je više) i otkriva novu razinu duhovnosti. (5)

Svjetonazor	Glavni ciljevi	Kako ostvariti ciljeve	Ključne misli	Pristup radu
Bež	Isključivo preživljavanje	Reagiranje prema instinktima i osjećajima kako bi se zadovoljile biološke potrebe	Preživljavanje kao fizičko biće	Instinktivno, automatsko i reflektivno
Bež/Ljubičasto - Buđenje osjećaja o ovisnom sebi u misterioznom i zastrašujućem svijetu				
Ljubičasto	Pronalaženje sigurnosti-pripadnosti-harmonije-reciprociteta	Slijediti puteve predaka, starijih, osluškivanje svijeta duhova, povezivanje u sigurnosti plemena	Pronaći sigurnost, čast za obitelj i pretke	Ritualni u kojima svi sudjeluju i slijede starije, mudrije, poglavicu i običaje
Ljubičasto/Crveno - Buđenje egocentričnog sebstva odlučnog da skinje okove obitelji ili plemena te postane neovisno				
Crveno	Sirov individualizam-dominacija-moć-preživljavanje	Iskorištavanje drugih, nedostatak osjećaja krivnje, hrabrost, izbjegavanje stida, život za trenutak	Stjecanje moći i poštovanje, dobar provod, herojstvo	Težak rad kojeg kontrolira snažna i poštovana osoba
Crveno/Plavo - Buđenje svrhovitog sebstva s osjećajem krivnje u potrazi za smislom života				
Plavo	Smisao života i smrti-stabilnost-red-zaslužena nagrada	Potruga za istinom, poštivanje autoriteta, održavanje reda	Pronalaženje smisla i konačne sigurnosti ispravnim življenjem	Linearno procesiranje, prema pravilima – greške se kažnjavaju, osjećaj dužnosti
Plavo/Narančasto - Buđenje sebstva koje traži neovisnost te izaziva više autoritete				
Narančasto	Samostalnost-uspjeh-najbolji izbor-materijalna dobit-novost-promjena	Težnja za pobjedom, unapređenje sadašnjeg stanja, preuzimanje rizika prema potrebi, povezivanje, istraživanje mogućnosti	Unapređenje stanja određivanjem ciljeva i ovladavanjem igrom života	Nadmetanje s konkurencijom kako bi se ostvarila prednost i kontrola, uspon na vrh
Narančasto/Zeleno - Buđenje sociocentričnog sebstva, čežnja za pripadanjem i prihvaćanjem kako bi se otkrio unutarnji sklad				
Zeleno	Povezanost-unutarnji mir-ravnoteža-osjećaj zajedništva	Žrtvovanje za zajedničku dobrobit, dijeljenje i suradnja za izgradnju konsenzusa, timski rad	Pronalaženje unutrašnjeg mira doprinoseći zajednici u kojoj se sve dijeli	Suradnja u zajedničkim pothvatima gdje svi pridonose i gdje se sve dijeli
Zeleno/Žuto - Buđenje neovisnog sebstva sklonog preispitivanju koje više ne traži odobravanje za suradnju				
Žuto	Znanje-sloboda za slobodu-otkrivanje smisla života	Učenje raznih stvari, slijediti osobna načela, biti fleksibilan i kolaborativan, kompetencija, a ne konkurencija	Biti slobodan kako bi mogao istraživati važne stvari i međudnose	Neovisan fokus na složene sustave
Žuto/Tirkizno - Buđenje iskustvenog sebstva koje traži način postojanje u kojem se znanje koristi za obnovu unutarnjeg sklada i ravnoteže				
Tirkizno	Uspjeh za sva bića u složenom, održivom svijetu	Istraživati svijest, biti cjelovit, imati na umu globalnu odgovornost i interese	Postati jedno sa svime te tako postati odgovorno biće	Ujedinjenje i integracija svih znanja i načina postojanja

Tablica 1. Pregled razina u dinamičnoj spirali (14)

5. Forma umjetničke instalacije

Prema Mišku Šuvakoviću, poznatom srpskom teoretičaru umjetnosti, instalacija se u nešto užem određenju definira kao „prostorni postav slika, fotografija, projekcijskih ekrana, ekrana za dijapozitive, video monitora, skulptura, objekata, ready-madea ili multimedijalni postav.“ (15) Umjetnička instalacija je tip umjetnosti kojoj gledatelj fizički pristupa i koja je u aktivnoj komunikaciji s publikom, stoga nije samo „jednostavni skup predmeta“ već naprotiv „prostorno ovisan odnos barem dvaju dijelova s mogućnošću različitih rasporeda“. (16) (15) Instalacije se najčešće izlažu u prostorima galerija, muzeja, parkova, raznim urbanim ili prirodnim prostorima. Trajne instalacije stalni su postavi koji su dio urbanog ambijenta, prirodnog pejzaža ili interijera javnih institucija, muzejske ili privatne zbirke. (15)

Umjetnička instalacija nije isto što i proces instalacije, odnosno postavljanje partikularnih artefakata unutar galerijskog prostora. Za razliku od klasičnog prostornog rasporeda umjetničkih djela koje funkcioniraju kao odvojeni umjetnički objekti unutar galerijskog prostora, dijelovi umjetničke instalacije evaluiraju se kao cjelina, konstruirani, zaokruženi i definirani prostorni entitet. (16) Prema riječima njemačkog kritičara umjetnosti, medijskog teoretičara i filozofa Borisa Efimovich Groysa „Prostor instalacije može integrirati raznovrsne stvari i slike koje kolaju našom civilizacijom ili koje je stvorio umjetnik (...) Tradicionalne umjetničke vrste definirane su uz pomoć specifične materijalne podloge određenog medija, primjerice platna, kamena ili filma. Međutim materijalna podloga instalacije sam je prostor.“ (17) Prostor stoga u kontekstu umjetničke instalacije zaokružuje cjelinu svih partikularnih instalacijskih dijelova koji su u neposrednoj interakciji s gledateljem. Američki pionir u području umjetničkih instalacija Allan Kaprow, 1965. godine u jednom je intervjuu ovako opisao svoju prvu prostornu instalaciju:

„Jednostavno sam napunio cijelu galeriju... Kad ste otvorili vrata, našli ste se usred čitavog okruženja... Materijali su bili raznovrsni: plastične plohe, zgužvani celofan, čvorovi samoljepljive trake, dijelovi razrezanog emajla i komadići obojene tkanine... pet kasetofona raspoređenih po prostoru svirali su elektroničke zvukove koje sam skladao.“ (18)

Iz intervjuja Allana Kaprowa možemo zaključiti da je za ostvarenje smisla instalacije neophodna gledateljeva aktivnost, otvaranje vrata, ulazak i kretanje prostorom. Subjektivnim doživljajem promatrač u tom slučaju na jedinstven način, odnosno svojim prisustvom, „dovršava“ djelo kojem pristupa. (16) Osim Allana Kaprowa, instalaciju kao formu umjetnosti istaknuli su umjetnici Marcel Duchamp, Kurt Schwitter, Max Klein i Wolf Vostell. (19) (20)

6. Koncept umjetničke instalacije na temu Spiralne dinamike

Svrha umjetničke instalacije je predstavljanje Spiralne dinamike posjetiteljima i pružanje uvida u karakteristike modela. Kao što je spomenuto u uvodu rada, model sadrži velik potencijal za individualni i društveni napredak, a svjesnost društva o postojanju modela i njegova primjena su vrlo skromni. Ako primijenimo znanje iz Spiralne dinamike, izložbe i kulturno-umjetničke događaje najčešće posjećuju ljudi narančaste, zelene i žute razine, ovisno o tematici. (10) Sve 3 razine sposobne su na razne kvalitetne načine interpretirati model i primijeniti ga u svakodnevnom životu i poslovanju, te usput upoznati druge s novim korisnim saznanjem, čime bi instalacija ispunila svoju temeljnu svrhu.

Zbog svoje kompleksnosti Spiralna dinamika je zahtjevan model za predstaviti na zanimljiv način koji će pobuditi u publici interes umjesto natjerati ih da zaspu. Kod promišljanja o konceptu rada došlo se do sljedećih zaključaka:

1. kako bi Spiralna dinamika ostavila svjež dojam kod publike potrebno ju je predstaviti na neuobičajen način, drugačiji od onog kojim se obično predstavljaju slične teme,
2. publici posjet instalaciji prije svega treba biti zabavno i zanimljivo iskustvo, znatiželja je glavna motivacija za dolazak,
3. konzumiranje sadržaja je opušteno i zanosno, ne smije zahtijevati posebni mentalni napor i fokus,
4. sadržaj je slobodan za individualne interpretacije, odnosno ne nameće teorijske činjenice i pravila (iako se model na tome temelji),
5. instalacija je ispunila svoj zadatak ako po odlasku posjetitelje motivira na razmišljanje, razgovor ili daljnje istraživanje teme.

AIDA (engl. *Attention, Interest, Desire, Action*) je poznati marketinški akronim koji stoji za pažnju, interes, želju i akciju, odnosno opisuje korake koje prolazi klasični potrošač od trenutka kada postane svjestan proizvoda ili brenda do odluke o kupnji ili testiranju. (21) Ako se AIDA primjeni za analizu umjetničke instalacije, privlačenje pažnje se odnosi na vizualni identitet i promotivne materijale instalacije. Uspješnost preostalih koraka ovisna je o uspješnosti realizacije instalacije. U idealnom slučaju interes će potaknuti samo prisustvo događaju, želja će se javiti nakon što posjetitelj nađe nešto za sebe što mu je u interesu detaljnije proučiti, što nas dovodi do poduzimanja akcije kao zadnjeg koraka AIDA modela. (22)

Instalacija će biti smještena u mračnoj, zatvorenoj prostoriji sa što jednakim omjerom dužina zidova, a sastojat će se od ukupno osam video projekcija, dvije na svakoj od četiri strane zida, odnosno po jedna video projekcija za svaku razinu Spiralne dinamike. Svaka video

projekcija trajat će jednu minutu, a sadržavat će kompilaciju raznih video isječaka koji opisuju dotičnu razinu zajedno s izložbenim eksponatima koji će se nalaziti unutar projekcijskog prostora. Rapidnom izmjenom video isječaka projiciranih preko izložbenih eksponata gledatelju neće biti omogućeno tradicionalno konzumiranje sadržaja već će biti primoran interpretirati distorzirane momente na gotovo podsvjesnoj razini i po završetku samostalno shvatiti cjelinu. Tek po završetku jedne video projekcije, nakon male stanke krenut će iduća, a prijašnja ostaje aktivna tako što se nastavlja projicirati boja razine preko izložbenih eksponata i tako u krug za svaku razinu.

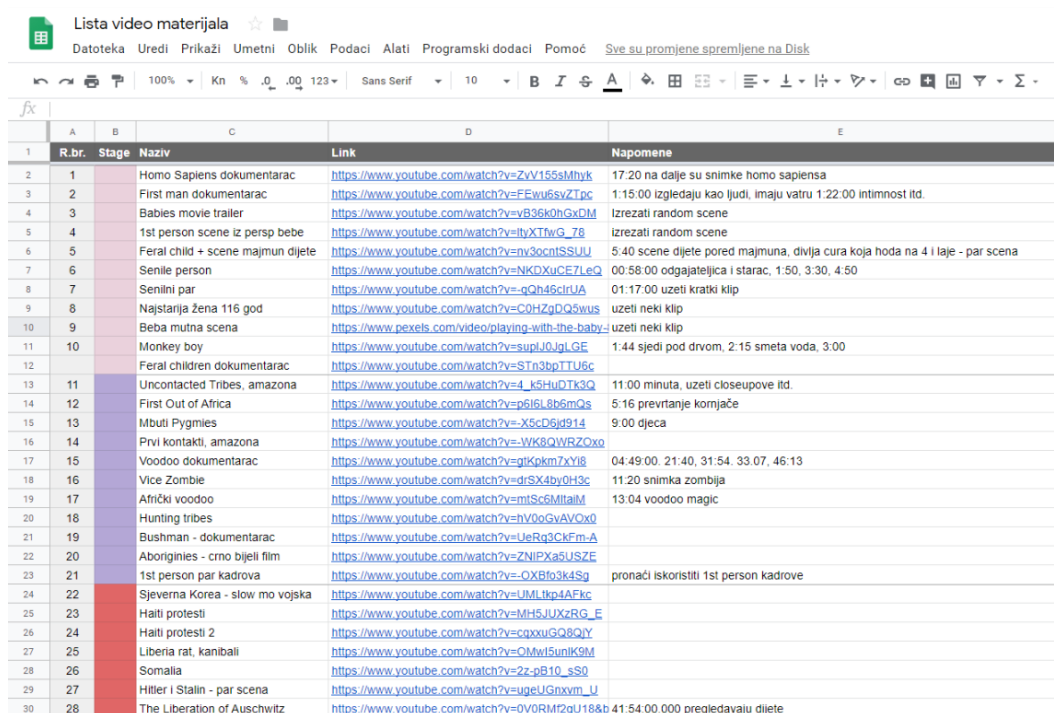
Važno je istaknuti dva elementa, brzu izmjenu video isječaka i izložbene eksponate. Uloga oba elementa je da pomognu gledatelju da se odvoji od uobičajenog / linearnog konzumiranja informacija – percipiranje i obrada. U ovom slučaju za vrijeme projekcije odvijat će se faza percipiranja i konstantnog „prekidanja“ tipičnog slijeda misli, tako da će se percipirane informacije obraditi kao cjelina tek po završetku projekcije. Time gledatelju nisu nametnute činjenice i teorija, a iskustvo gledanja trebalo bi biti zanimljivije i drugačije zbog kratkog trajanja projekcije, mnoštva prikazanih momenata i izložbenih eksponata koji distorziraju prikaz slike.

Posjetitelj po ulasku u instalacijski prostor odlazi do centra prostorije koji je označen iscrtanom kružnicom na podu. U tom trenutku 7 od 8 projekcijskih pozicija su u pasivnom stanju, što znači da se na tim pozicijama preko izložbenih eksponata unutar projekcijskog prostora projicira samo boja dotične razine. Recimo da je upravo završila video projekcija tirkizne razine i kreće projekcija bež razine, možemo reći da je bež tada u aktivnom projekcijskom stanju. Svaka video projekcija popraćena je određenim pozadinskim zvukom čija je frekvencija povezana sa sustavom čakri, za bež razinu to je zvuk od 392 Hz koji rezonira s prvom (Muladhara) čakrom. Nakon jednog minute projekcije bež odlazi u pasivno stanje, a aktivira se video projekcija ljubičaste razine, sukladno tome događa se i postepeno pretapanje zvuka na 417 Hz i tako za svaku razinu. Iako sustav čakri i Spiralna dinamika nisu službeno povezani, moguće je pronaći zanimljive poveznice između te dvije discipline, te ih za potrebe umjetničke instalacije spojiti integracijom čakri u obliku zvuka. Baš kao što je Spiralna dinamika neprekidan proces, tako i instalacija nije limitirana trajanjem, odnosno posjetitelji ulaze i izlaze nasumično bez obzira na trenutnu aktivnu projekciju.

6.1. Postupak digitalne pripreme video sadržaja

6.1.1. Analiza i segmentacija video sadržaja

Priprema video sadržaja počinje izradom Google tablice (web aplikacija u sklopu Google Disk servisa) koja služi kao pregled karakteristika razina Spiralne dinamike i sadrži listu primjera osoba, geografskih lokacija, raznih društvenih i ideoloških skupina, organizacija, brandova, umjetničkih pravaca za svaku razinu (vidi Prilog 1.). Potom slijedi pretraživanje digitalnih video sadržaja na internetu oslanjajući se na ključne riječi iz liste primjera. Poveznice relevantnih video sadržaja spremaju se i segmentiraju po razinama u zasebnoj Google tablici. Važan je i stupac s napomenama u kojem su navedeni točni vremenski intervali video sadržaja koje je potrebno izrezati u postupku montaže (prikazano na Slika 1.) Svi video sadržaji iz tablice potom se preuzimaju na računalo i razvrstavaju po mapama zbog bolje preglednosti i daljnje organizacije rada.

R.br.	Stage	Naziv	Link	Napomene
1		Homo Sapiens dokumentarac	https://www.youtube.com/watch?v=ZvV155sMhyk	17:20 na dalje su snimke homo sapiensa
2		First man dokumentarac	https://www.youtube.com/watch?v=FEWu6svZTpc	1:15:00 izgledaju kao ljudi, imaju vatru 1:22:00 intimnost itd.
3		Babies movie trailer	https://www.youtube.com/watch?v=B36k0hgxDm	Izrezati random scene
4		1st person scene iz persp bebe	https://www.youtube.com/watch?v=ityXTfwG_76	izrezati random scene
5		Feral child + scene majmun dijete	https://www.youtube.com/watch?v=ny3ocniSSUJ	5:40 scene dijete pored majmuna, divlja cura koja hoda na 4 i laje - par scena
6		Senile person	https://www.youtube.com/watch?v=NKDxuCE71eQ	00:58:00 odgajateljica i starac, 1:50, 3:30, 4:50
7		Senilni par	https://www.youtube.com/watch?v=qQh46cIrUA	01:17:00 uzeti kratki klip
8		Najstarija žena 116 god	https://www.youtube.com/watch?v=C0H2gDQ9wus	uzeti neki klip
9		Beba mutna scena	https://www.pexels.com/video/playing-with-the-baby/	uzeti neki klip
10		Monkey boy	https://www.youtube.com/watch?v=supjUJglGE	1:44 sjedi pod drvom, 2:15 smeta voda, 3:00
11		Feral children dokumentarac	https://www.youtube.com/watch?v=STn3bpTTU6c	
12		Uncontacted Tribes, amazona	https://www.youtube.com/watch?v=4_kSHuDTk3Q	11:00 minuta, uzeti closepove itd.
13		First Out of Africa	https://www.youtube.com/watch?v=p61E8b6mQs	5:16 prevrtanje komjače
14		Mbuti Pygmies	https://www.youtube.com/watch?v=X5cD6j914	9:00 djeca
15		Prvi kontakt, amazona	https://www.youtube.com/watch?v=Wk8QWRZQxg	
16		Voodoo dokumentarac	https://www.youtube.com/watch?v=grKpkm7xYI8	04:49:00 21:40, 31:54, 33:07, 46:13
17		Vice Zombie	https://www.youtube.com/watch?v=drSX4by0H3c	11:20 snimka zombija
18		Afrički voodoo	https://www.youtube.com/watch?v=mtSc6MltaIM	13:04 voodoo magic
19		Hunting tribes	https://www.youtube.com/watch?v=V0oGvAVOX0	
20		Bushman - dokumentarac	https://www.youtube.com/watch?v=UeRq3CkFm-A	
21		Aboriginals - crno bijeli film	https://www.youtube.com/watch?v=ZNIpXa5USZE	
22		1st person par kadrova	https://www.youtube.com/watch?v=-OXBto3k4Sg	pronaći iskoristiti 1st person kadrove
23		Sjeverna Koreja - slow mo vojaska	https://www.youtube.com/watch?v=UMLtkp4Fkq	
24		Haiti protesti	https://www.youtube.com/watch?v=MHSJUXzRG_E	
25		Haiti protesti 2	https://www.youtube.com/watch?v=cqxxuQ8QY	
26		Liberia rat, kanibali	https://www.youtube.com/watch?v=GMWl5unK9M	
27		Somalia	https://www.youtube.com/watch?v=2z-pB10_sS0	
28		Hitler i Stalin - par scena	https://www.youtube.com/watch?v=ugeUGnxvm_U	
29		The Liberation of Auschwitz	https://www.youtube.com/watch?v=0V0RM2qU18&t	41:54:00.000 pregledavaju dijete

Slika 2. Google tablica "Lista video materijala"

6.1.2. Video montaža

Za uređivanje i montažu video sadržaja korišten je Adobe Premier. Odabran je PAL video standard s 4:3 omjerom stranica slike (engl. aspect ratio) i 25 sličica po sekundi (fps – engl. frames per second). PAL je televizijski standard koji se koristi najviše u Europi, Africi, Australiji i dijelu Azije, dok je NTSC standard u SAD, Japanu i dijelovima Južne Amerike. Primarna razlika je u tome što PAL prikazuje 25 sličica u sekundi, a NTSC 29.97 sličica u sekundi. Spiralna dinamika je tema dokumentarističkog karaktera, te je zbog toga odabran klasični 4:3 omjer slike. Osim toga, većina korištenog video sadržaja snimljena je u standardnom 4:3 omjeru stranica koji bi predstavljao problem u montaži na 16:9 formatu. 16:9 je omjer koji se koristi za noviji HD video, a razvili su ga filmski producenti s ciljem postizanja šire slike koja će sadržavati više vizualnih informacija, privući više pažnje i unaprijediti kvalitetu same slike.

Nakon što se prema opisanom videostandardu otvori novi Adobe Premiere projekt potrebno je uvesti preuzete video klipove u program akcijom *Import* (Slika 2.). Potom se iz svakog videa izrezuju kadrovi koji će kasnije biti dio cjeline za plavu razinu Spiralne dinamike (Slika 3.).

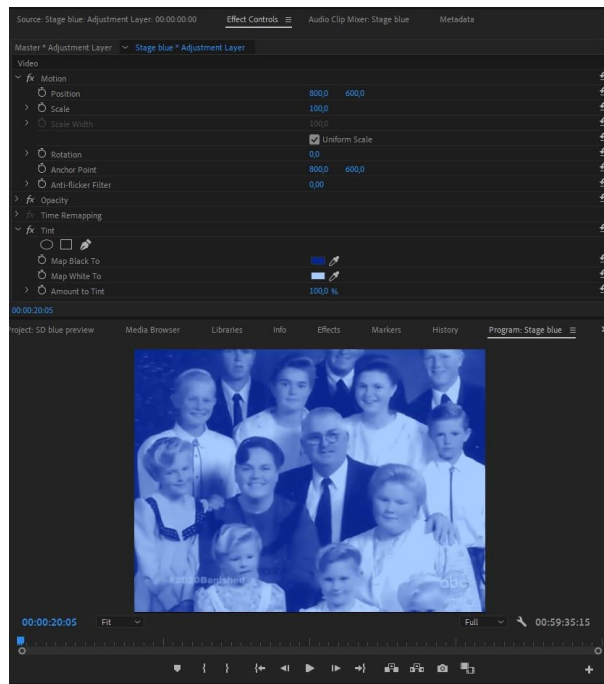

Slika 3. Prikaz uvezenih video sadržaja

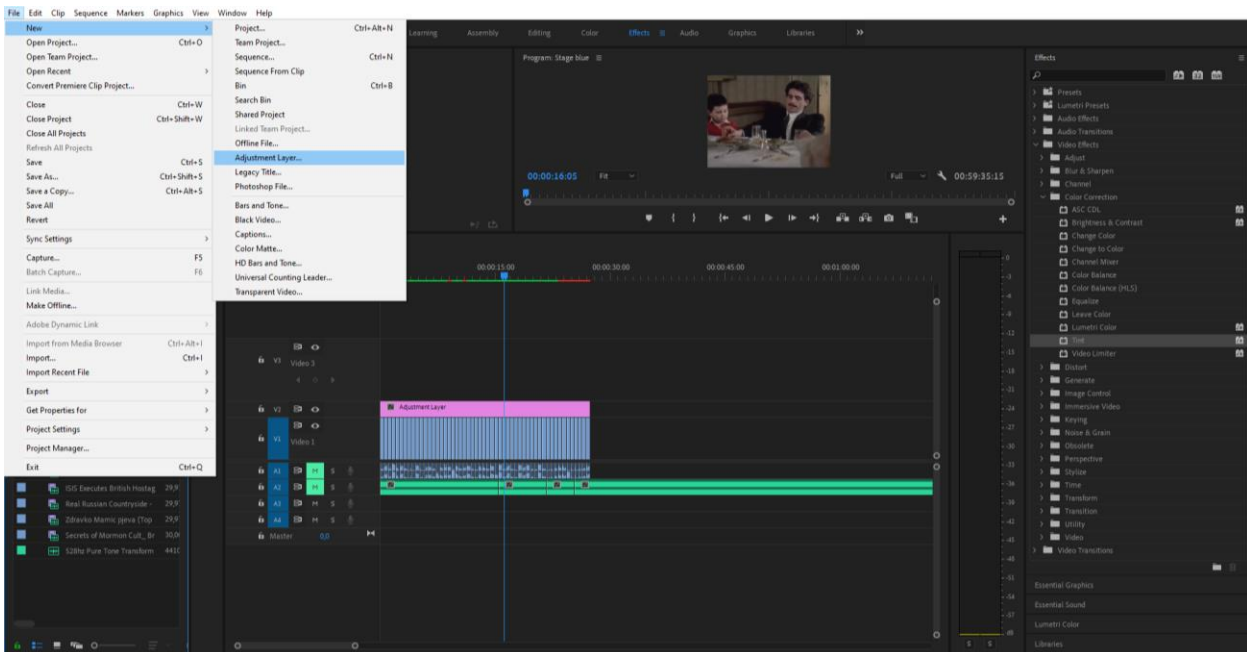

Slika 4. Prikaz prostora za manipuliranje sekvencom

Nakon što je postupak rezanja i dodavanja video klipova u sekvencu dovršen potrebno je promijeniti boju videa u plavu. To je postignuto dodavanjem novog *Adjustment Layer-a* na koji je primijenjen *Tint* efekt (Slika 5.). U *Tint* efektu svi tamni (crni) tonovi zamijenjeni su tamnoplavom bojom, a svi svijetli (bijeli), svjetloplavom bojom, svi međutonovi automatski su generirani unutar zadanog plavog spektra (Slika 5.).

Slika 6. Prikaz slike s primjenjenim Adjustment Layerom

Slika 5. Odabir novog Adjustment Layer-a i Tint efekta

6.2. Prostorne i tehničke potrebe za postav instalacije

6.2.1. Prostorne potrebe

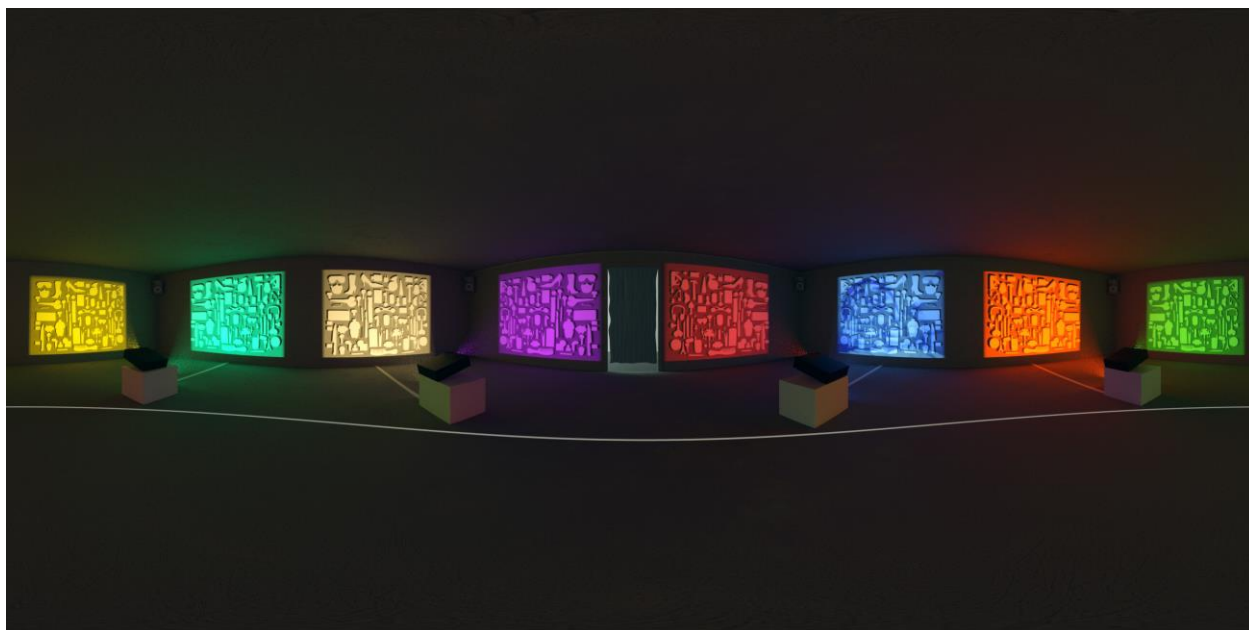
Za izložbeni prostor bitan je jednak omjer dužina zidova kako taj parametar ne bi utjecao na percipiranu važnost određene projekcije od strane posjetitelja ili zadao dodatne tehničke komplikacije. Dužina svakog zida mora biti dovoljna za pozicioniranje dvaju projekcijskih slika. Ulaz u prostoriju je uvijek otvoren i prekriven nekom vrstom tamnog platna kako bi posjetitelji mogli ulaziti i izlaziti u prostor instalacije bez stvaranja buke. Zidovi trebaju biti pogodni za vješanje izložbenih eksponata koji mogu biti razni teži i lakši predmeti iz svakodnevnog života. Primjeri izložbenih eksponata za plavu razinu mogu biti religiozne slike i predmeti, obiteljske uramljene fotografije, biste i fotografije predsjednika, državne zastave i grbovi, vatrogasne i policijske uniforme i značke itd. Primjeri izložbenih eksponata za narančastu razinu mogu biti filmski i koncertni poster, mobilni uređaji, ručni satovi, poslovno odijelo, McDonald's plata, staklena boca Coca Cole, kutija cigareta, privjesak nekog branda auta, poster Simpsons ili Family Guy itd.

6.2.2. Tehničke potrebe

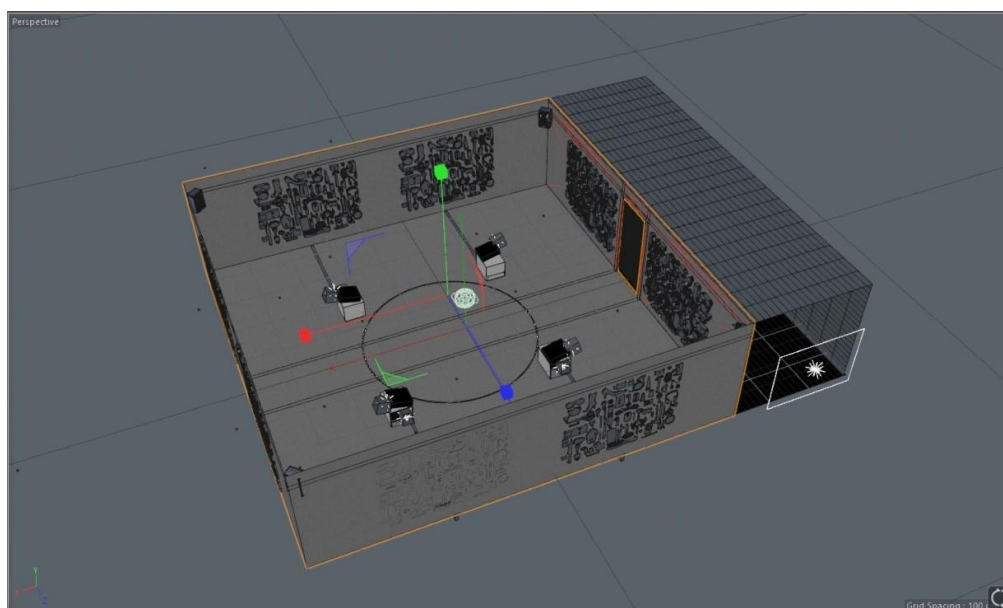
Tehničke potrebe odnose se na pristup električnoj energiji, pozicioniranje projektora i zvučnika, te spajanje i sinkronizaciju Raspberry Pi uređaja. Sva tehnička oprema treba biti postavljena tako da ne ometa posjetitelja u kretanju po prostoriji ili gledanju video projekcija. Poziciju projektora, odnosno udaljenost od zida, određuju njegove tehničke karakteristike. Bitno je da projektori i ostala tehnička oprema nisu smješteni u centru prostorije gdje se nalaze gledatelji. Postoje dvije moguće projektorske konfiguracije: 2 projektora po zidu ili 1 projektor po zidu s podijeljenom slikom. U oba slučaja potrebno je koristiti Raspberry Pi uređaje (1 po projektoru). Raspberry Pi je mini računalo u jednoj matičnoj ploči razvijeno za poticanje i pomoć u proučavanju programiranja i računalstva, ali je i polazišna točka za razvoj IoT (Internet of Things) projekata. U slučaju instalacije koristit će se za posluživanje slike, zvuka i sinkronizaciju projektora. Izvori zvuka trebaju biti pozicionirani i usmjereni prema centru prostorije gdje će se nalaziti gledatelji. Konkretno pozicije ovise o prostornim mogućnostima, poželjne konfiguracije su: 4 zvučnika u kutovima (na podu ili povišenom) ili set visećih zvučnika u centru prostorije.

6.2.3. 3D vizualizacija prostora

U prethodnim potpoglavljima opisane su tehničke i prostorne potrebe za postav instalacije. Sukladno opisima izrađena je jednostavna 3D vizualizacija izložbenog prostora instalacije u programu Maxon Cinema 4D. Za renderiranje scena korišten je eksterni Octane renderer zbog realistične simulacije projekcijskog svjetla na projekcijske površine. Finalna scena renderirana je u 4K rezoluciji s 360° sfernom kamerom čime je dobivena panoramska slika koja je potom prenesena u online VR (engl. Virtual Reality) preglednik veer.tv.

Slika 8. Prikaz panoramske slike prostora instalacije izrađene u programu Cinema 4D

Slika 9. Prikaz radne verzije scene u programu Cinema 4D

6.3. Zvuk

Karakteristika zvuka je da on ispunjava prostor i prožima posjetitelja od trenutka kada uđe u prostoriju. Kako bi osjećaj sveprisutnosti zvuka bio potpuniji važno je imati nekoliko izvora zvuka od kojih će svaki ispuniti prostor i stvoriti jedinstveni prostor zvučne instalacije. Zvuk se u svojoj umjetničkoj formi uvelike razlikuje od iskustva slušanja glazbe u koncertnoj dvorani jer započinje prije posjetiteljeva dolaska i nastavlja se nakon njegova odlaska, čime je on na kratko bio u suverenoj poziciji slušanja bez mogućnosti posjedovanja istog. Uloga zvuka u instalaciji Spiralne dinamike je stvoriti imerzivnu atmosferu prilikom konzumacije vizualnog sadržaja, te promjenom frekvencija osjetilno voditi posjetitelja kroz razine spirale. On upotpunjuje i obogaćuje vizualni dio koncepta instalacije, te svojom jednostavnošću i fluidnošću djeluje kao kontrast kaotičnom sadržaju video projekcija i projekcijskoj površini obloženoj raznim predmetima.

Svaka video projekcija popraćena je zvukom čija je frekvencija povezana sa sustavom čakri:

ČAKRA	Karakteristike	Hz	SD RAZINA	Karakteristike
Korijenska čakra	preživljavanje, uzemljenje, stabilnost, sigurnost	396	Bež	preživljavanje
			Ljubičasta	obitelj, prihvaćanje drugih, sigurnost
Sakralna čakra	kreativnost, spolnost, razmnožavanje, samopouzdanje	417	Crvena	moć, dominacija, egocentričnost
			Plava	red, autoritativnost, požrtvovnost
Pupčana čakra	osjećaji, moć, samokontrola, osobnost, snaga volje	528	Narančasta	autonomija, postignuće, individualizam
			Zelena	prihvaćanje, jednakost, egalitarizam
Srčana čakra	ljubav, humanost, suosjećanje, prisnost	639	Žuta	sistematičnost, prilagodljivost, integracija
			Tirkizna	suosjećanje, harmonija, duhovnost
Grlena čakra	komunikacija, inspiracija, mentalna energija, neovisnost, istina	741	Žuta	sistematičnost, prilagodljivost, integracija
			Tirkizna	suosjećanje, harmonija, duhovnost
Čakra trećeg oka	intuicija, mudrost, neposredna spoznaja, mašta, stvaralačka energija	852	Žuta	sistematičnost, prilagodljivost, integracija
			Tirkizna	suosjećanje, harmonija, duhovnost
Krunska čakra	duhovnost, kozmičko sjedinjenje, samoispunjenje, introspekcija	963	Žuta	sistematičnost, prilagodljivost, integracija
			Tirkizna	suosjećanje, harmonija, duhovnost

Tablica 2. Sinteza sustava čakri i modela Spiralne dinamike

7. Vizualni identitet i infoplakat

Vizualni identitet je aspekt brendiranja koji se odnosi na dizajniranje konzistentnih i prepoznatljivih grafičkih elemenata koji se protežu kroz različite primjene u tiskovnim i digitalnim medijima. (23) Svrha vizualnog identiteta je vizualna identifikacija onog za što je dizajniran, ali i upotpunjavanje ostalih aspekata brendinga kao što su ton i stil komunikacije, marketing, promicane vrijednosti, kvaliteta proizvoda, usluge ili događaja.

Za umjetničku instalaciju Spiralne dinamike dizajniran je infoplakat, a zadatak je bio organizirati informacije kompleksne hijerarhije te ih oblikovati tako da su svi grafički i tekstualni elementi dio istog vizualnog koda koji čini vizualni identitet plakata. Plakat je dizajniran s idejom da enkapsulira prostorni plan i vizualne karakteristike stvarnog izložbenog prostora instalacije. To su crna pozadina koja odgovara mračnom prostoru, upotreba svih 8 boja razina Spiralne dinamike, rebrasti/linijski uzorak koji predstavlja izvor svjetla i zid, korištenje piktograma za pozicije projektora, izvore zvuka i izložbene eksponate. Od informacija plakat sadrži tekstove o temi i konceptu umjetničke instalacije, te statističke podatke o postotku svjetske populacije za svaku razinu kao i postotak moći koju svaka od razina trenutno ima u svijetu. Svaka projekcija ima svoj naziv preuzet iz knjige „*Spiral Dynamics: Mastering Values, Leadership and Change*“ koji se zasniva na tome da li je dotična razina orijentirana prema individualizmu ili kolektivu, te koja je karakteristika najviše istaknuta u toj razini. Na primjer karakteristike crvene su egocentričnost, dominantanost, borbenost, impulzivnost itd., pa je razina nazvana „Moćno ja“ (engl. *powerful self*). (5) Plakat teži minimalizmu jer je tema Spiralna dinamika sama po sebi kompleksan model koji ima potencijal tu kompleksnost prenijeti i na vizual. Minimalizam se očituje u korištenju jednostavnih geometrijskih oblika, piktograma, *sans-serif* pisma Nitti Grotesk, te korištenja po jedne nijanse za svaku od 8 boja. U naslovu plakata slova A modificirana su u grafički element koji naslov povezuje s projekcijskim snopom svjetlosti.

Svrha infoplakata je predstaviti posjetiteljima osnovne informacije o temi, konceptu i pristupu instalaciji bez detalja o samim razinama Spiralne dinamike. Detalji su namjerno izostavljeni sa infoplakata kako bi posjetitelji slobodno i bez predrasuda o pojedinim detaljima i primjerima interpretirali projekcije. Infoplakat treba biti smješten u neposrednoj blizini instalacije, dakle kod samog ulaza u izložbeni prostor ili na bilo kojem mjestu okupljanja kod objekta održavanja.

Slika 10. Infoplopat umjetničke instalacije na temu Spiralne dinamike

8. Zaključak

Od ranog djetinjstva nadalje svi težimo na ovaj ili onaj način razumjeti svijet oko sebe. Roditelje, obitelj, prijatelje, emocije, različite vrste ponašanja, komunikaciju, uloge različitih ljudi u društvu, postavljena pravila, tuđa očekivanja, školska gradiva, jezike, kulture, religije, svemir, ali i vlastitu ulogu u tom svijetu. Često smo toliko zaokupljeni izazovima „vanjskog“ svijeta da niti ne prepoznamo važnost razumijevanja samih sebe. Kroz ljudsku povijest unutarnji psihički mehanizmi zainteresirali su pojedince kao što su Sigmund Freud, Carl Gustav Jung, Abraham Maslow i mnoge druge koji su u proučavanju načina razmišljanja, osjećaja (emocija) i motivacija došli do najznačajnijih otkrića u razumijevanju ljudske psihe – psihoanaliza, slojevi nesvjesnog i hijerarhija ljudskih potreba.

Jedan od pionira analitičke razvojne psihologije bio je profesor Clare Graves koji 1952. godine započinje raditi na projektu „Theory of Levels of Human Existence“. Kroz više od 30 godina bliskog promatranja subjekata razvio je sustav od 8 razina razmišljanja koje je podijelio u 2 niza, prvi niz od 6 egzistencijalnih razina i 2 razine bivstva u drugom nizu. Njegov model nadogradila su dvojica sljedbenika Don Edward Beck i Christopher Cowan koji su zaslužni za naziv i nadograđeni model Spiralne dinamike kakav danas poznajemo – model sa sustavom boja i terminologijom iz područja memetike. 1992. godine objavom knjige *Spiral Dynamics: Mastering Values, Leadership and Change* otvorili su vrata modela ljudske psihološke evolucije široj javnosti. Ono što razlikuje Spiralnu dinamiku i ostala djela iz područja psihologije su njezina praktičnost i fleksibilnost primjene u raznim svakodnevnim životnim situacijama, pamtljivost zbog sustava boja i memetike, te relativno jednostavan jezik shvatljiv široj publici. Unatoč navedenim prednostima i potencijalu modela za individualni i društveni napredak, digitalnom dobu u kojemu je širenje informacija brže nego ikad, svjesnost društva o postojanju modela i njegova primjena vrlo su skromni.

Svrha umjetničke instalacije je predstavljanje Spiralne dinamike široj javnosti i pružanje uvida u karakteristike modela. Zbog dostupnosti i praktičnosti korištenja digitalnih komunikacijskih kanala svakodnevno se susrećemo sa sve većom količinom informacija. Većina tih informacija je irelevantna pa smo stvorili razne psihološke filtere kojima taj višak odbacujemo. Samim time spomen „još jedne“ psihološke teorije lako može završiti odbacivanjem. Kako bi se smanjila vjerojatnost takvog ishoda kod predstavljanja Spiralne dinamike, odabrana je forma umjetničke instalacije kojom je lakše ostaviti svjež dojam i potaknuti interes javnosti za temu zahvaljujući neophodnoj gledateljevoj aktivnosti i prisutnosti.

Instalacija se sastoji od 8 video projekcija koje su jednog minute kompilacije raznih primjera video isječaka karakteristika za svaku razinu Spirale dinamike. Brza izmjena video isječaka i izložbeni eksponati preko kojih se isti projiciraju onemogućuju i distorziraju konvencionalni način konzumiranja informacija – percipiranje i obrada. Gledatelj stoga tek po završetku projekcije obrađuje informacije i shvaća ih kao apstraktnu cjelinu čime mu nisu nametnute činjenice i teorija koje stoje iza prikazanih primjera. Ovakav pristup maksimalno iskorištava neobičnosti u prezentaciji kako bi sam posjet instalaciji bio zanimljivo i drugačije iskustvo, te potaknuo na razmišljanje i daljnje samostalno istraživanje teme – čime instalacija ispunjava svoj zadatak.

U Koprivnici, 30. rujna 2019.

(potpis studenta)

9. Literatura

1. **Rice, Keith E.** Clare W. Graves' Research. *Keith E Rices's Integrated SocioPsychology Blog & Pages*. [Mrežno] 12. 6. 2018. [Citirano: 23. 7. 2019.]
<http://www.integratedsociopsychology.net/theory/vmemes/clare-w-graves-research/>.
2. **Bošnjak, Katarina.** Spiralna dinamika – model psihološke evolucije. *Kultiviši se*. [Mrežno] 22. 5 2017. [Citirano: 22. 7 2019.] <https://kultivisise.rs/spiralna-dinamika-model-psiholoske-evolucije/>.
3. **Maslow, A. H.** A Theory of Human Motivation. *Classics in the History of Psychology*. [Mrežno] 2000. [Citirano: 23. 7 2019.] <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm>.
4. **Management, Value Based.** Summary of Spiral Dynamics. Aabstract. *Value Based Management*. [Mrežno] 6. 1 2016. [Citirano: 25. 7 2019.]
http://www.valuebasedmanagement.net/methods_graves_spiral_dynamics.html.
5. **Don Beck, Christopher Cowan.** *Spiral Dynamics: Mastering Values, Leadership and Change*. Malden, MA : Blackwell Publishers, Inc., 1996.
6. *A brief history of Spiral Dynamics.* **Butters, Albion.** s.l. : Approaching Religion, 2015.
7. **Wilson, Graham.** *When dynamics spiral out of control*. [E-mail] 2008.
8. **Dawkins, Richard.** *The Selfish Gene*. New York : Oxford University Press, 1989.
9. Merriam Webster. *Dictionary "Meme"*. [Mrežno] [Citirano: 1. 8 2019.]
<https://www.merriam-webster.com/dictionary/meme>.
10. **Gura, Leo.** The Grand Model Of Psychological Evolution. *Actualized.org*. [Mrežno] 31. 8 2015. [Citirano: 4. 8 2019.] <https://www.actualized.org/articles/the-grand-model-of-psychological-evolution>.
11. **Smart, David.** Spiral Dynamics: Memes, Worldviews & The Information Age. *Thinking with David*. [Mrežno] 16. 4 2019. [Citirano: 4. 8 2019.] <https://thinkingwithdavid.com/spiral-dynamics/>.
12. *Ljudska prava.* **Večernji list.** Zagreb : Večernji list, 2005.
13. **Sva fizika.** Šta je to sistemsko razmišljanje? *Sva fizika*. [Mrežno] 30. 5 2017. [Citirano: 7. 8 2019.] <http://svafizika.org/2017/06/30/sta-je-to-sistemsko-razmisljanje/>.
14. **Christopher Cowan, Natasha Todorovic.** Quantum21.net. *Spiralna dinamika: Razine ljudskih vrednota i strategija poduzeća*. [Mrežno] 10 2009. [Citirano: 24. 9 2019.]
<http://www.quantum21.net/slike/src/2009/09/29/125422799810091clanakcowantodorovic.pdf>.
15. **Šuvaković, Miško.** *Pojmovnik suvremene umjetnosti*. Zagreb : Horetzky, 2005. 953-7159-04-3.

16. **Podobnik, Katarina.** Repozitorij Filozofskog fakulteta Rijeka. *Umjetnička instalacija: koncepti u prostoru.* [Mrežno] 7 2016. [Citirano: 8. 8 2019.]
[https://repository.ffri.uniri.hr/islandora/object/ffri:728/preview.](https://repository.ffri.uniri.hr/islandora/object/ffri:728/preview)
17. **Groys, Boris.** *Učiniti stvari vidljivima, Strategije suvremene umjetnosti.* Zagreb : Muzej suvremene umjetnosti, 2006. 953-6043-83-1.
18. **Tate.** Tate. *Installation Art.* [Mrežno] [Citirano: 8. 8 2019.]
[https://www.tate.org.uk/art/art-terms/i/installation-art.](https://www.tate.org.uk/art/art-terms/i/installation-art)
19. **Wikipedia.** Wikipedia . *Installation art.* [Mrežno] 29. 6 2015. [Citirano: 8. 8 2019.]
[https://en.wikipedia.org/wiki/Installation_art.](https://en.wikipedia.org/wiki/Installation_art)
20. **Art History.** Art History. *Installation Art.* [Mrežno] 2017. [Citirano: 8. 8 2019.]
[http://www.arthistory.net/installation-art/.](http://www.arthistory.net/installation-art/)
21. *AIDA Marketing Communication Model: Stimulating a purchase decision in the minds of the consumers through a linear progression of steps.* **Priyanka, Rawal.** s.l. : International Journal of Multidisciplinary Research in Social Management, 2013, Svez. 1.
22. **Wikipedia.** AIDA (marketing). *Wikipedia.* [Mrežno] [Citirano: 10. 8 2019.]
[https://en.wikipedia.org/wiki/AIDA_\(marketing\).](https://en.wikipedia.org/wiki/AIDA_(marketing))
23. **Neumeier, Marty.** *The Brand Gap.* s.l. : AIGA, 2006. 0-321-34810-9.
24. **M. Zečević, V. Anđelković, D. Adžemović Anđelković.** Portal hrvatskih znanstvenih i stručnih časopisa. *Umjetnička instalacija kao arhitektonski projekt; Formativno razdoblje.* [Mrežno] 7. 12 2015. [Citirano: 8. 8 2019.]
[file:///C:/Users/Filip%20Topolovec/Downloads/15_zecevic.pdf.](file:///C:/Users/Filip%20Topolovec/Downloads/15_zecevic.pdf)
25. **Križanović, Viktorija.** Mjesto zvuka u vizualnoj umjetnosti danas. *Repozitorij Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku.* [Mrežno] 2017. [Citirano: 20. 8 2019.]
[https://repozitorij.uaos.unios.hr/islandora/object/uaos:233/preview.](https://repozitorij.uaos.unios.hr/islandora/object/uaos:233/preview)

Popis tablica

Tablica 1. Pregled razina u dinamičnoj spirali (14).....	12
Tablica 2. Sinteza sustava čakri i modela Spiralne dinamike.....	22

Popis slika

Slika 1. Grafički prikaz ključnih karakteristika razina modela	5
Slika 2. Google tablica "Lista video materijala"	16
Slika 3. Prikaz uvezenih video sadržaja	17
Slika 4. Prikaz prostora za manipuliranje sekvencom	17
Slika 5. Prikaz slike s primjenjenim Adjustment Layerom	18
Slika 6. Odabir novog Adjustment Layera-a i Tint efekta	18
Slika 7. Prikaz postavki za izvoz videa u H.264 video kodeku	19
Slika 8. Prikaz panoramske slike prostora instalacije izrađene u programu Cinema 4D	21
Slika 9. Prikaz radne verzije scene u programu Cinema 4D	21
Slika 10. Infoplakat umjetničke instalacije na temu Spiralna dinamika.....	24

10. Prilozi

10.1. Tablice primjera po razinama

Bež

novorođenčad	djeca divljine	senilne osobe	mentalno bolesne osobe

Ljubičasta

plemena	rituali
narodna medicina	Voodoo
rat klanova	primitivni alati
nomadi	mistika
šamanizam	praznovjerja

Crvena

kriminal	mafija	diktatori	karteli
Somalija	Liberija	Haiti	Sjeverna Koreja
bande	Yakuza	Solntsevskaya Bratva	Pablo Escobar
El Chapo	krijumčarenje	dark web	zaraćene zemlje
krvna osveta	Knežžijska skupina	Zagrebački dečki	ubojice

Plava

Hitler	Mussolini	George W. Bush	Hillary Clinton
Mao	Bliski istok	Južna Amerika	Hrvatska
Srbija	Bosna i Hercegovina	balkan	religije
KKK	BBB	sud	molitva
sveti sakramenti	zapovijedi	HDZ	Franjo Tuđman
Željka Markić	religiozni terorizam	homofobija	smrtna kazna
policija	Zdravko Mamić	narodna muzika	autoritet
Dražen Zečić	Mladen Grdović	Lepi dečki	poniznost
poslušnost	hijerarhija	patrijarhalizam	kulturni monizam
ceremonije	Ćiro Blažević	krunica	konzervatizam

Narančasta

Voltaire	Elon Musk (rani dani)	Bill Gates (rani dani)	Steve Jobs (rani dani)
Kim Kardashian	Kanye West	Paris Hilton	Sam Harris
Sigmund Freud	SAD	Las Vegas	Dubai
Silicijska dolina	kapitalizam	skepticizam	ateizam
neboderi	industrija	konferencije	seminari
poslovna odijela	Hollywood	CEO	McDonald's
Disney	Microsoft	Coca-Cola	gaming industrija
Facebook	Big Brother	mainstream glazba	odvjetnici
kriptovalute	burza rada	GMO	robotika
umjetna inteligencija	istraživanje svemira	FIFA	Mercedes

Zelena

Obama	John Lennon	Bob Marley	Terence McKenna
Russell Brand	Sjeverna Europa	Kanada	Švicarska
Njemačka	Island	feminizam	pravo na pobačaj
planirano roditeljstvo	prava životinja	milosrđe	proturatni prosvjedi
Woodstock	Burning Man festival	recikliranje	The Beatles
Hippy pokret	legalizacija marihuane	psihodelici	Oprah
veganstvo	VICE	otvorene granice	obnovljiva energija
volonterstvo	ayahausca	UN	građanska prava
udruge	LGBTQ prava	politička korektnost	prava manjina
New York Times	neprofitne organizacije	empatija	idealizam

Žuta

Abraham Maslow	Eban Pagan	Joe Rogan
Elon Musk	Steve Jobs	Bill Gates
Clare Graves	Albert Einstein	Jacques Derrida
Niels Bohr	eko gradovi	održivi sustavi
kibernetika	Spiralna dinamika	rješavanje konflikata
Tool	Maynard James Keenan	Leo Gura
actualized.org	teorija kaosa	Wikipedia
globalna ekologija	kvantna mehanika	cjeloživotno učenje
prihvatanje paradoksa	Kurt Godel	futurizam
društvena odgovornost	otvorenost uma	sistematičnost

Tirkizna

Thomas Campbell	Yoda	Sadhguru
David Hawkins	Ken Wilber	Shinzen Young
Deepak Chopra	Osho	Mooji
Eckhart Tolle	Trence McKenna	Carl Gustav Jung
Alan Watts	Wim Hoff	Dalai Lama
Rudolf Steiner	Gandhi	holografski svemir
pinealna žlijezda	yoga	samadhi
5-MeO-DMT	holotropsko disanje	sveta geometrija
reinkarnacija	sustav čakri	misticizam
proroci	duhovnost	beskonačnost

10.2. CD

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, FILIP TOPOLOVEZ (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom UMJETNIČKA INSTALACIJA NA TEMU SPOLNA DINAMIKA (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Filip Topolovez
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, FILIP TOPOLOVEZ (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom UMJETNIČKA INSTALACIJA NA TEMU SPOLNA DINAMIKA (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Filip Topolovez
(vlastoručni potpis)